

Warszawa, 24-10-2025 r.

RZECZNIK PRAW OBYWATELSKICH

Marcin Wiącek

XI.541.119.2025.JO

Pan

Marcin Kierwiński

**Minister Spraw Wewnętrznych i
Administracji**

Szanowny Panie Ministrze,

do mojego Biura wpływają od kilku miesięcy wnioski cudzoziemców starających się nabyć obywatelstwo polskie w trybie wniosku do wojewody o **uznanie za obywatela polskiego**¹. Najczęściej podnoszonym problemem jest wydłużający się **okres oczekiwania na wydanie decyzji**, wynoszący nierzadko od kilku do kilkunastu miesięcy.

W wyniku podjętych postępowań wyjaśniających ustalono, że w samym Mazowieckim Urzędzie Wojewódzkim w Warszawie odnotowano w 2023 r. wpływ 4272 wniosków o uznanie za obywatela polskiego, zaś w 2024 r. ponad 6360 takich wniosków. Tymczasem postępowania w przedmiocie uznania za obywatela polskiego prowadzi z upoważnienia Wojewody Mazowieckiego zaledwie 4 urzędników². Liczba ta nie odpowiada potrzebom wzrastającego grona wnioskodawców. Wydaje się oczywiste, że w celu zagwarantowania sprawnego i terminowego załatwiania takich

¹ Na podstawie art. 30 ustawy z dnia 2 kwietnia 2009 r. o obywatelstwie polskim (t.j. Dz. U. z 2023 r. poz. 1989 ze zm.).

² Dane przedstawione w piśmie nr WSC-IV.610.161.2025, z dnia 3 lipca 2025 r.

spraw i dochowania przewidzianych prawem gwarancji procesowych należałoby utworzyć w urzędach wojewódzkich więcej etatów urzędniczych w wydziałach właściwych do spraw cudzoziemców, dedykowanych wskazanej kategorii spraw.

Problem niewystarczającego poziomu zatrudnienia pracowników realizujących w wydziałach właściwych do spraw cudzoziemców zadania związane z obsługą cudzoziemców został przedstawiony w Informacji Najwyższej Izby Kontroli o wynikach kontroli P/23/069 „Obsługa obywateli polskich i cudzoziemców w jednostkach administracji publicznej”³, przeprowadzonej w latach 2021–2023 w pięciu wybranych urzędach wojewódzkich⁴. Najwyższa Izba Kontroli sformułowała w raporcie negatywną ocenę sposobu prowadzenia spraw dotyczących obsługi cudzoziemców w urzędach wojewódzkich. Główną przyczynę stwierdzonych nieprawidłowości stanowił niedostateczny poziom zatrudnienia, pogłębiony dodatkowo wysoką rotacją kadrową. Pomimo odnotowanego wzrostu liczby etatów, stan zatrudnienia pozostaje nieproporcjonalny do rzeczywistych potrzeb.

Pragnę zwrócić uwagę Pana Ministra, że **sytuacja, w której dochodzi do beczynności lub przewlekłego prowadzenia postępowania administracyjnego w przedmiocie uznania za obywatela polskiego jest niezgodna z prawem**, co znajduje potwierdzenie w postanowieniach Ministra Spraw Wewnętrznych i Administracji wydawanych na skutek ponagleń⁵. Postępowania te nie są objęte regulacją art. 100c i art. 100d ustawy z dnia 12 marca 2022 r. o pomocy obywatelom Ukrainy w związku z konfliktem zbrojnym na terytorium tego państwa⁶, wprowadzającą wstrzymanie biegu terminów na załatwienie spraw dotyczących

³ Informacja Najwyższej Izby Kontroli o wynikach kontroli P/23/069 „Obsługa obywateli polskich i cudzoziemców w jednostkach administracji publicznej”

<https://www.nik.gov.pl/kontrole/P/23/069/> (dostęp: 9 września 2025).

⁴ Kujawsko-Pomorski Urząd Wojewódzki w Bydgoszczy, Łódzki Urząd Wojewódzki w Łodzi, Opolski Urząd Wojewódzki w Opolu, Podkarpacki Urząd Wojewódzki w Rzeszowie, Śląski Urząd Wojewódzki w Katowicach.

⁵ Np. postanowienie z 20 stycznia 2025 r. (znak: DOiR-I.0512.315.2025.AK), postanowienie z 10 kwietnia 2025 r. (znak: DOiR-I.0512.1892.2025.AK).

⁶ t.j. Dz. U. z 2025 r. poz. 337 ze zm.

legalizacji pobytu. W konsekwencji, do oceny ich terminowości stosuje się przepisy od art. 35 do art. 38 Kodeksu postępowania administracyjnego⁷. Należy przy tym mieć na uwadze, że przekraczanie terminów ustawowych przez wojewodów może skutkować nałożeniem przez sądy administracyjne grzywien w trybie art. 154 § 1 i 6 Prawa o postępowaniu przed sądami administracyjnymi⁸, grzywien lub sum pieniężnych na rzecz skarżącego w trybie art. 149 § 2 P.p.s.a., a nawet zasądzeniem odszkodowania na podstawie art. 417¹ § 3 Kodeksu cywilnego⁹.

Przyczyną niniejszego wystąpienia jest nie tylko przewlekłość prowadzonych postępowań administracyjnych, lecz także znaczenie i zasadniczy wpływ decyzji o uznaniu za obywatela polskiego na dalsze życie oraz status pobytowy coraz liczniejszej grupy wnioskodawców. Osoby te identyfikują się z narodem polskim, deklarują gotowość trwałego związania się z Rzeczpospolitą Polską oraz współtworzenia jej wspólnoty. Postępowania z ich udziałem powinny być prowadzone w sposób budzący zaufanie do organów władzy publicznej, zgodnie z dyspozycją art. 8 § 1 Kodeksu postępowania administracyjnego, a nie w sposób mogący sprawiać wrażenie lekceważenia praw stron przez organy administracji, co nierzadko jest podnoszone we wnioskach do Rzecznika Praw Obywatelskich.

Mając na uwadze powyższe, na podstawie art. 13 ust. 1 pkt 2 ustawy z dnia 15 lipca 1987 r. o Rzeczniku Praw Obywatelskich¹⁰, zwracam się z uprzejmą prośbą o ustosunkowanie się do przedstawionego przeze mnie problemu. W szczególności proszę o poinformowanie, czy Pan Minister dostrzega systemowy problem wydłużających się postępowań w przedmiocie uznania za obywatela polskiego w wyniku wzrastającej liczby wniosków. Bardzo proszę też o powiadomienie, czy obecnie

⁷ Ustawa z dnia 14 czerwca 1960 r. Kodeks postępowania administracyjnego (t.j. Dz. U. z 2024 r. poz. 572 ze zm.).

⁸ Ustawa z dnia 30 sierpnia 2002 r. Prawo o postępowaniu przed sądami administracyjnymi (t.j. Dz. U. z 2024 r. poz. 935 ze zm.).

⁹ Ustawa z dnia 23 kwietnia 1964 r. Kodeks cywilny (t.j. Dz. U. z 2025 r. poz. 1071).

¹⁰ t.j. Dz. U. z 2024 r. poz. 1264 ze zm.

w Ministerstwie trwają prace organizacyjno-prawne w kierunku zwiększenia liczby etatów urzędniczych w urzędach wojewódzkich.

Ponadto bardzo proszę o przedstawienie danych statystycznych za 2024 r. i pierwsze półrocze 2025 r. dotyczących poszczególnych urzędów wojewódzkich ze wskazaniem:

1. liczby złożonych przez cudzoziemców wniosków o uznanie za obywatela polskiego,
2. średniego czasu trwania postępowań w przedmiocie uznania za obywatela polskiego,
3. liczby spraw przypadających na każdego pracownika urzędu wojewódzkiego prowadzącego postępowania w przedmiocie uznania za obywatela polskiego.

Proszę także o przekazanie informacji o liczbie ponagleń dotyczących spraw o uznanie za obywatela polskiego, jakie wpłynęły do MSWiA w latach 2024–2025, a także o liczbie postanowień stwierdzających beczynność lub przewlekłość organu.

Z góry uprzejmie dziękuję za przekazane wyjaśnienia i dane.

Z poważaniem

Marcin Wiącek

Rzecznik Praw Obywatelskich

/-wydano i podpisano elektronicznie/